

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00
Telefaks: 73 19 91 01

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nr.: 2014.006.I.FMST   Inspeksjonsdato: 11.06.14

Informasjon om virksomheten

Navn: Trondheim kommune	Org. nr.: 942110464
Adresse: Pb. 2300 Sluppen, 7004 Trondheim	Besøksadresse: Erling Skakkes gate 14
Telefon: 72 54 00 00	E-post: postmottak@trondheim.kommune.no
Bransjenr. (NACE-kode):	

Kontrollert anlegg

Navn: Høvringen avløpsrenseanlegg	Anleggsnr.: 1601 0250 01
Kommune: Trondheim	Tillatelse sist oppdatert: 26.09.08
Kontrollert tidligere: 2008	Risikoklasse: 2

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: <ul style="list-style-type: none"> • Andreas Ellingsson, sjefsing. Kommunalteknikk • Anne Kristine Misund, tek.sjef v/Kommunalteknikk • Kristin Greiff Johnsen, avd.leder VA, Kommunalteknikk • Odd-Atle Tveit, prod.sjef Bydrift • Birgitte Johannesen, prosjektleder, Kommunalteknikk • Christian S. Nordskog, driftsleder RA & APS, Bydrift • Cecilie Larsen, prosessing. RA/ kvalitetsleder akk. prøvetaking, Bydrift • Albert Rødal, leder avløpsnett, Bydrift	Fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Tore Haugen & Torill Espedal
--	---

Følgende hovedtema ble kontrollert ved bedriften

☒	Mål og strategier for avløpssektoren
☒	Handlingsplaner/ saneringsplaner
☒	Klimaendringer og klimatilpasning
☒	Overløp
☒	Ledningsnett
☒	Akkreditert prøvetaking
☒	Etterlevelse av rensekrav
☒	Driftsstabilitet i renseanlegget
☒	Risikovurdering av avløpsanlegget

Resultater av kontrollen

Kontrollen avdekket 1 avvik fra miljøregelverket.
Det er ikke gitt anmerkninger.

Oppfølging etter kontrollen

Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten.
Fylkesmannen ber om en skriftlig redegjørelse på hvordan kommunen vil rette opp forholdene innen **15.09.14**.

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelse eller dispensasjoner).
Anmerkning: Et forhold som miljømyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten, jf. offentlighetsloven.

Informasjon om regelverk og hjelpemidler

Forurensningsloven = Lov om forurensninger og om avfall

Avfallsforskriften = Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

Internkontrollforskriften = Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter

Forurensningsforskriften = Forskrift om begrensning av forurensning

Bedriftens utslippstillatelse for renseanleggene

Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.regelhjelp.no

Avvik

Det ble funnet 1 avvik som resultat av Fylkesmannens kontroll.

Avvik 1   Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfull

Avvik fra   Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 (sette mål for ytre miljø)
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett
Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av
renseanlegg

Grunnlaget for avviket:

1. Dokumentasjon på tilstand og tiltaksbehov i avløpsanlegget er mangelfull

Hovedplan avløp (eller annen overordnet plan) mangler en beskrivelse av viktig beslutningsgrunnlag som for eksempel:

- utførte feltundersøkelser
- oversikt over overløpshendelser
- oversikt over ut- og innlekking
- informasjon om miljøvirkninger i resipient
- identifisering av sårbare områder

2. Det er ikke satt overordnede mål for avløpsanlegget

3. De overordnede målene er ikke etterprøvbare

Det mangler tallfestet mål, for eksempel:

- separering av avløpsnett
- sanering av dårlig nett / problemområder
- fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnett
- avskjæring av overvann

4. Kommunen har ikke begynt å planlegge for nye, vedtatte rensekrav med kjent tidsfrist

Avvik 2   Handlingsplan og saneringsplan for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

Avvik fra   Vilkår i tillatelsen
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risiko, planer og tiltak)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Mål og strategi i hovedplan avløp er ikke tilstrekkelig grad omsatt og overført i saneringsplanen

2. Saneringsplanen er ikke oppdatert.

3. Saneringsplanen har ikke en tydelig prioritering mellom tiltakene på ledningsnett

4. Saneringsplanen gjennomføres ikke i henhold til vedtatt framdriftsplan

5. Saneringsplanen er ikke tilstrekkelig forankret i politisk ledelse og/eller gjennom en vedtatt finansiering

Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risikovurdering)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Kommunen har ikke undersøkt hvordan avløpsanlegget vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.
2. Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett. (Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).
3. Det er ikke gjennomført tiltak eller vedtatt planer for å hindre at overvann kommer inn på avløpsnett.
4. Det er ikke gjennomført tiltak eller gjort vedtak om konkrete tiltak på nett for å håndtere framtidige vannmengder

Avvik 4 Overløp av urensset kloakkvann håndteres ikke tilfredsstillende

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Grunnlaget for avviket:

1. Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett.
2. Overløp mangler metoder som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.
3. Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.
4. Rutiner for drift og vedlikehold av overløp er ikke etablert (i tilstrekkelig omfang)
5. Drift og vedlikehold av overløp praktiseres ikke godt nok.

Avvik 5 Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Grunnlaget for avviket:

1. Kart over ledningsnett er ikke oppdatert
2. De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.
3. Egne funksjonskrav kontrolleres ikke / etterleves ikke
4. Rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett er ikke etablert (i tilstrekkelig omfang)
5. Drift og vedlikehold av ledningsnett praktiseres ikke godt nok.

Avvik 6 Akkreditert prøvetaking er ikke innført ved avløpsanlegget

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-11 Prøvetaking

Grunnlaget for avviket:

1. Akkreditert prøvetaking er ikke implementert, og det er ikke gitt dispensasjon/utsettelse for dette
2. Handlingsplan for ombygging av anlegget og innføring av akkreditert prøvetaking er utilstrekkelig til å nå målet innen tidsfristen.

Avvik 7 Kommunen overholdt ikke rensekravene for utslipp til vann i 2013

**Avvik fra Utslippskrav satt i tillatelsen
Forurensingsforskriften § 14-2, § 14-11, § 14-12, § 14-13
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7**

Grunnlaget for avviket:

1. Rensekravene i tillatelsen ble overskredet i året 2013.

Kommentar:

Gitte rensekrav i gjeldende utslippstillatelse av 26.09.08 ble overskredet i året 2013. Anlegget har krav om 80 % rensing for suspendert stoff, SS og 20 % BOF₇. Dataene for 2013 viser en rensegrad på 74.5 % for SS og 46.5 % for BOF₇.

Kommunen er klar på at en har problemer med å klare gjeldende krav til suspendert stoff på 80 % SS med dagens rensemetodikk. Trondheim kommune har søkt ESA om felles rensekrav for både LARA og HØRA på 70 % SS (eller en konsentrasjon på 60 mg/l) (søknad sendt 31.05.11). Fylkesmannen er kjent med at ESA har tatt opp søknaden til behandling, men det foreligger foreløpig ingen avgjørelse i saken.

I påvente av en avgjørelse fra ESA forventer Fylkesmannen at Trondheim kommune drifter anlegget etter gjeldende rensekrav fastsatt i utslippstillatelsen av 26.09.08.

Avvik 8 Driftsstabilitet i renseanlegget i 2013 er ikke tilfredsstillende behandlet

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg

Grunnlaget for avviket:

1. Driftsstabilitet ved avløpsanlegget er ikke vurdert f.eks. i årsrapporten for 2013
2. Anlegget har hatt ustabile driftsforhold i 2013, men årsakene til dette er ikke undersøkt eller klarlagt
3. Det er ikke gjennomført korrektive tiltak for å oppnå mer stabil drift

Avvik 9 Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

**Avvik fra Vilkår i tillatelsen
Internkontrollforskriften § 5 punkt 6 (vurdere risiko)**

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.
2. Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder.
  - det er mangler ved metoden / systematikk (kartleggingsfasen, uklar gradering av sannsynlighet og konsekvens, manglende akseptkriterier for risiko oa.)
  - viktige temaer/områder er ikke risikovurdert (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegget, klimatilpasning, industripåslipp, mm.)
3. Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.
  - det er ikke utarbeidet en handlingsplan for hvilke tiltak som skal gjennomføres

Avvik 10 Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfull

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem som omfatter ytre miljø.
2. Avviksbehandlingssystemet inkluderer ikke alle deler av avløpsanlegget (spesifiser hva som ikke er inkludert: avløpsnett, overløp, renseanlegg, utslippsmålinger oa.).
3. Avviksregistreringen for ytre miljø er mangelfull eller fungerer ikke i praksis. (eksempelvis: ingen registrerte avvik for ytre miljø i 2013, manglende avviksbehandling av overskridelser av utslippskrav)

Anmerkninger

Fylkesmannen har ingen anmerkninger.

Andre forhold /kommentarer:

Fylkesmannen har godt inntrykk av det arbeidet Trondheim kommune utøver på avløpssida. Det foreligger gode oppdaterte planer på feltet (bla. *Hovedplan avløp og vannmiljø 2013-2014*) og vi har inntrykk av at det jobbes målrettet mot oppgradering og fornying av ledningsnett. Tiltak settes inn der behovet er størst. Det er gjort noen modellberegninger mhp klimaeffekter på noen av de totalt 22 avløpssonene i kommunen. Utfordringene synes å bli størst der det allerede er problemer og innsatsen er satt inn mhp tiltak og ressurser.

Kommunen har god oversikt på overløp og ledningsnett (GeminiVA). Det er registrert en tilknytningsgrad på 98 %. Rutiner/instrukser for drift og oppfølging ligger i kvalitetssystemet.

Trondheim kommune ble akkreditert for prøvetaking i 2011. Oppfølgingskontroll fra Norsk Akkreditering, NA, gjennomføres en gang hvert år. På tilsynet vårt ble det opplyst at en jobber med å lukke gitte avvik fra NA sin siste kontroll utført i mai måned.

Det er ingen store påslipp fra industri på anlegget noe som gir relativt stabil drift. Det er utfordringer med store mengder fett i avløpsvannet. Det er gjort kildeopsporing på dette og en har rettet fokuset mot påslipp fra St. Olavs Hospital (engangsbekken inneholder bivoks).

Det er utarbeidet ROS-analyse for både anleggene og ledningsnett. Videre jobbes det med å etablere en nettbasert ROS-analysemodul (elektronisk) knytta til drifting av renseanleggene.